

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 3Tos/101/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2123010373
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 08. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Rastislav Kresl
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:2123010373.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Rastislava Kresla a sudcov JUDr. Kataríny Stanislavskej a JUDr. Ladislava Révesa, v trestnej veci proti odsúdenému A. B., nar. XX.XX.XXXX, v konaní o návrhu riaditeľa ÚVTOS a ÚVV Leopoldov na prerušenie výkonu nepodmienečného trestu odňatia slobody u odsúdeného a jeho umiestnenie do C. D., o sťažnosti odsúdeného proti uzneseniu Okresného súdu Trnava zo dňa 19.04.2023, č. k. 12Nt/11/2023-101, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 10.08.2023 v Trnave, takto

rozhodol:

Podľa § 194 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku sa napadnuté uznesenie zrušuje v celom rozsahu a ukladá sa okresnému súdu, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

odôvodnenie:

Okresný súd Trnava uznesením zo dňa 19.04.2023, č. k. 12Nt/11/2023-101, rozhodol tak, že podľa § 462 Trestného poriadku v spojení s § 81 ods. 1 Trestného zákona u odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX v B., t. č. v ÚVTOS a ÚVV Leopoldov, prerušil výkon trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Košice I, sp. zn. 1T/15/2016 zo dňa 02.11.2017, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 7To/121/2017 zo dňa 24.01.2018, a nariadil jeho umiestnenie v C. D..

V odôvodnení napadnutého uznesenia okresný súd konštatoval, že vychádzajúc z hodnotenia odsúdeného riaditeľom ústavu, a predovšetkým z odborného lekárskeho posudku, súd mal za preukázané, že odsúdený trpí duševnou poruchou, ktorá je nevyliciteľná, nemá len prechodný charakter, odsúdený nie je schopný chápať zmysel výkonu trestu, jeho schopnosti rozpoznať negatívne následky svojho konania alebo ovládať svoje konanie vo výkone trestu sú výrazne obmedzené. Navyše pobyt odsúdeného na slobode, aj s prihliadnutím na spáchanú trestnú činnosť, je pre spoločnosť nebezpečný. Z hodnotenia odsúdeného riaditeľom ústavu, a predovšetkým z odborného lekárskeho posudku vyplýva, že sa situácia u odsúdeného zmenila, nakoľko u odsúdeného bolo zistené, že duševná porucha, ktorú má, je nevyliciteľná a zároveň podľa odborného posúdenia je odsúdený v súčasnosti pre spoločnosť nebezpečný pre riziko agresívneho, nepredvídateľného správania. Napriek pravidelne psychiatrickej starostlivosti je stav odsúdeného kolísavý, bez možnosti dosiahnutia kompletnej remisie. Vzhľadom na vyššie uvedené okresný súd podanému návrhu vyhovel, odsúdenému výkon trestu odňatia slobody prerušil a nariadil jeho umiestnenie v C. D..

Proti tomuto uzneseniu podal ihneď, po vyhlásení uznesenia, sťažnosť odsúdený (č. I. 82 spisu), ktorú následne odôvodnil prostredníctvom obhajcu osobitným písomným podaním (č. I. 112-118 spisu).

Odsúdený v odôvodnení podanej sťažnosti prostredníctvom obhajcu namietal (skrátene), že napadnuté uznesenie považuje za nezákonné a podanou sťažnosťou sa domáha jeho zrušenia. Uznesenie súdu prvého stupňa je zjavne arbitrárne a zároveň je nepreskúmateľné pre jeho neurčitosť. V prvom rade namietal nesprávny procesný postup súdu v súvislosti s vykonaním verejného zasadnutia dňa 19.04.2023. Verejné zasadnutie dňa 19.04.2023 žiadal vykonať za jeho osobnej prítomnosti, resp. výslovne nesúhlasil s konaním verejného zasadnutia prostredníctvom telemostu. Túto skutočnosť oznámil súdu v dostatočnom predstihu, ako aj jeho ustanovený obhajca. Trval na svojej osobnej účasti na verejnom zasadnutí tak, aby sa mohol osobne a bezprostredne k návrhu na prerušenie

výkonu trestu odňatia slobody vyjadriť a aby tak bolo účinne zachované právo na obhajobu a právo na spravodlivý súdny proces. Súd sa k uvedenej žiadosti žiadnym spôsobom nevyjadril a napriek jeho žiadosti vykonal verejné zasadnutie prostredníctvom telemostu. Jeho obavy z priebehu verejného zasadnutia cez telemost sa potvrdili, nakoľko zvuk nebol dostatočný, súd mu niekoľkokrát nerozumel, on rovnako nerozumel súdu, s prenosom zvuku bol neustále problém a či obhajca alebo členovia senátu museli konajúcej sudkyňi niekoľkokrát reprodukovat', čo vlastne uviedol (poukázal na zvukový záznam z VZ). Bol toho názoru, že v takejto dôležitej veci, ako je umiestnenie osoby do C., nemožno sa s takým návrhom vysporiadať tak formalisticky, ako učinil Okresný súd Trnava. Podľa jeho názoru postupom súdu prvého stupňa mu bolo odňaté zákonné právo na obhajobu.

V ďalšom uviedol, že súd pred udelením slova na záverečné návrhy nevyzval procesné strany, či majú návrhy na doplnenie dokazovania. V zápisnici z verejného zasadnutia zo dňa 19.04.2023 je síce na str. 4 uvedené, že procesné strany boli vyzvané, či majú návrhy na doplnenie dokazovania, avšak toto nie je v súlade so skutočnosťou, čo vyplýva okrem iného aj zo zvukového záznamu z verejného zasadnutia (konkrétne ide o pasáž zvukového záznamu v čase od 1:11:57 do 1:13:48). Žiadosť o opravu zápisnice zaslal na Okresný súd Trnava. Súd prvého stupňa teda nepostupoval v súlade so zákonom, ak procesné strany nedopytoval, či nemajú návrhy na vykonanie dôkazov. On mal s obhajcom pripravené návrhy na vykonanie dôkazov (minimálne pribratie do konania znalca pre overenie jeho duševného stavu, keďže odborný lekársky posudok E. F. nemožno považovať za dostačujúci, k čomu sa vyjadruje nižšie, ďalej výsluch pedagóga E. A., ktorý spracoval návrh na prerušenie výkonu trestu a umiestnenie do C., výsluch p. G. H. – pedagóga z ÚVTOS Banská Bystrica a pod.). Tieto návrhy ani nestihol súdu uviesť, keďže mu nedal slovo a hneď udelil slovo na záverečné návrhy. Týmto postupom súdu došlo k zásadnému porušeniu práva na obhajobu. Tento postup súdu zároveň ilustruje nepochopiteľný postoj súdu k návrhu na prerušenie výkonu trestu, ergo postoj k jeho osobe, kedy súd absolútne bez záujmu a príliš formalisticky poňal rozhodovanie v tejto veci, o čom svedčí aj ten fakt, že vo veci rozhodol po tichej porade senátu bez prerušenia verejného zasadnutia (v tomto smere poukázal na zvukový záznam z VZ v čase od 1:20:30 do 1:20:53). Týmto postupom súd demonštroval, že nemal absolútne žiadny záujem na skutočne objektívnom preskúmaní podaného návrhu na prerušenie výkonu trestu a aj z toho dôvodu v konečnom dôsledku rozhodol nezákonne. Považoval za zarážajúce, že súd rozhoduje o potencionálnom doživotnom obmedzení osobnej slobody jedinca a rozhodne formálne po „tichej“ porade senátu a bez prerušenia verejného zasadnutia. Postup súdu preto považoval za arbitrárny.

S poukazom na všetky vyššie uvedené skutočnosti odsúdený konštatoval, že procesný postup súdu v tejto veci vykazuje také zásadné nedostatky, ktoré sami o sebe musia viesť k zrušeniu napadnutého uznesenia. Bez ohľadu na vyššie uvedené doplnil, že napadnuté uznesenie zároveň vychádza z nesprávneho právneho posúdenia a jeho vydaním došlo k priamemu porušeniu zákonných ustanovení (konkrétne ustanovení § 462 Trestného poriadku v spojení s ustanovením § 81 ods. 1 Trestného zákona, na ktoré bližšie poukázal). K tomu uviedol, že duševná porucha mu nebola zistená vo výkone trestu odňatia slobody, ale touto trpí už od svojho narodenia. Ako vyplýva aj z komentára k § 81 ods. 1 Trestného zákona, podľa tohto ustanovenia ide o situácie, keď duševnou poruchou odsúdený ochorie jednak vo výkone trestu odňatia slobody, a jednak o situácie, keď duševnou poruchou odsúdený trpel ešte pred týmto výkonom trestu, ale táto porucha bola u odsúdeného zistená až vo výkone trestu odňatia slobody. Ani jedna z týchto podmienok nebola podľa jeho názoru v tomto konaní splnená.

Poukazujúc na základnú charakteristiku inštitútu C. ako i na ustanovenie § 81 ods. 1 Trestného zákona zastáva názor, že v jeho prípade ho nepostihla duševná choroba dodatočne. Zo strany súdu prvého stupňa dochádza k nedôvodnému zamieňaniu príčetnosti s duševnou poruchou. Skutočnosť, že podľa G. I. z pôvodnej trestnej veci nebol v čase spáchania skutkov nepríčetný, neznamená zároveň ten záver, že by v tom čase netrpel duševnou poruchou. K tomu poukázal na fakt, že ak sú pochybnosti o plnej príčetnosti páchatela, nemožno zisťovať jeho duševný stav len na základe lekárskeho potvrdenia alebo odborného tak, ako tomu bolo v tomto prípade odborným vyjadrením E. F. zo dňa 13.02.2023, ale vždy treba v takom prípade pribrať znalca (§ 148 ods. 1 Trestného poriadku). V tomto prípade súd prvého stupňa poukazuje na „Odborný lekársky posudok“, avšak preukázanie jeho ochorenia duševnou poruchou počas výkonu trestu je takýmto posudkom absolútne nedostatočné, zvlášť ak posudok vypracovala psychiatrička E. F., zamestnankyňa ÚVTOS Leopoldov - navrhovateľa. Takýto posudok, ktorý nemá zároveň charakter znaleckého posudku, nemožno v žiadnom prípade považovať za objektívny dôkaz spôsobilý pre rozhodnutie o jeho umiestnení do C.. Okrem iných nedostatkov tohto podania E. F. poukázal tiež na to, že z posudku nevyplýva, kedy konkrétne mal ochorieť na duševnú poruchu, ktorá je nevyliciteľná, pritom ide o najzásadnejšiu otázku v rámci tohto konania. K tomu uviedol, že otázka nepríčetnosti je otázka právna, jej posúdenie prináleží orgánom činným v trestnom

konaní na základe skutočností vyplývajúcich z uskutočnených dôkazov. Povaha tejto otázky vyžaduje, aby jej posúdenie bolo založené na odborných znalostiach z odboru psychiatrie (R6/1974, R24/1976). V ďalšom poukázal na ustálenú judikatúru všeobecných súdov (R67/1980, R46/1990), pričom namietal, že ak by prijali postup Okresného súdu Trnava v tejto veci, v zásade na umiestnenie nepohodlného jedinca (odsúdeného) do detencie by postačoval len návrh riaditeľa ÚVTOS podporený vyjadrením ústavného psychiatra, čo je samozrejme absolútne neprijateľné v podmienkach demokratického štátu. Poukazujúc na ustálenú judikatúru ESLP bolo podľa jeho názoru nepochybné, že súd mal do konania pribrať znalcov, ktorý by objektívne posúdili jeho duševný stav a najmä sa vyjadrili k otázke, kedy ochorel duševnou poruchou - diagnóza F.21 Schizotypová porucha osobnosti, ktorá diagnóza vyplýva z posudku E. F. a má byť tou nevyliciteľnou chorobou, ktorou ochorel počas výkonu trestu. V zmysle vyššie uvedených skutočností môže byť podkladom pre zistenie duševnej poruchy len a výlučne znalecký posudok, ktorý v tejto veci predložený doposiaľ nebol (posudok E. F. nemožno považovať za znalecký posudok v zmysle § 142 a § 148 Trestného poriadku).

Odsúdený tiež poukázal na závery plynúce z posudkov, pričom k týmto dodal, že ak aj súd prvého stupňa poukazoval na posudky I. a E. A. a E. C., tak aj z týchto znaleckých posudkov predsa vyplýva záver, že odsúdený trpí duševnou poruchou F.21. Uvedení znalci však dospeli len k tomu záveru, že netrpí duševnou poruchou v zmysle choromyselnosti, teda že by bol nepríčetný v čase spáchania skutkov. Podľa ich vyjadrenia porucha osobnosti nie je choroba, ktorá by mala nejaký priebeh, pričom liečiť tento stav sa ani nedá. Z uvedeného dôvodu ani nenavrhovali ochranné liečenie ako ochranné opatrenie po výkone trestu. Pritom z ustanovenia § 81 ods. 2 Trestného zákona vyplýva subsidiarita C. k ochrannému liečeniu, a teda že k umiestneniu odsúdeného do C. D. môže dôjsť až po zlyhaní ochranného liečenia. Vyššie uvedené tvrdenia znalcov sú v zásadnom rozpore s tým, ako odôvodnil jeho C. Okresný súd Trnava. Skutočnosť, že by sa jeho stav od podania vyššie uvedených posudkov zmenil/zhoršil, nebola v konaní preukázaná. Z vyššie uvedeného teda konštatoval, že základná podmienka, ktorú zákon (§ 81 ods. 1 Trestného zákona) vyžaduje pre rozhodnutie súdu o umiestnení do C. D., doposiaľ splnená nebola. Z tohto dôvodu bol podľa jeho názoru návrh riaditeľa ÚVTOS zo dňa 08.02.2023 nedôvodný, resp. podaný predčasne.

S poukazom na všetky vyššie uvedené skutočnosti zastáva názor, že cieľom samotného návrhu riaditeľa ÚVTOS a rozhodnutia súdu prvého stupňa o jeho C. bolo „za každú cenu“ izolovať jeho osobu od spoločnosti vzhľadom na to, že v septembri 2023 si v celom rozsahu odpyká svoj trest za skutky, za ktoré je aktuálne vo výkone trestu. Týmto postupom súdu dochádza k obchádzaniu zákona a právoplatne uložené tresty mu štátne orgány majú snahu nedôvodne predĺžiť nezákonným obmedzením jeho osobnej slobody v C. D.. Snaha orgánov štátnej správy naplniť kapacitu C. D. musí byť naplnená zákonným spôsobom tak, aby bol dodržaný zmysel zákona, teda je potrebné postupovať zákonne a spravodlivo, pri zabezpečení dodržiavania všetkých práv, ktoré sú garantované zákonmi, ústavou SR, Listinou základných ľudských práv a slobôd, Dohovorom, ako aj ostatnými medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná.

Na základe všetkých vyššie uvedených dôvodov žiadal Krajský súd v Trnave, aby podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku napadnuté uznesenie zrušil a sám vo veci rozhodol tak, že návrh riaditeľa Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Leopoldov na prerušenie výkonu trestu a jeho umiestnenie do C. zo dňa 08.02.2023 zamietla.

Podľa § 192 odsek 1 Trestného poriadku pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán

- a) správnosť výrokov napadnutého uznesenia proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť
- b) konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia.

Podľa § 194 ods. 1 Trestného poriadku ak nezamietne nadriadený orgán sťažnosť, zruší napadnuté uznesenie, a ak je podľa povahy veci potrebné nové rozhodnutie,

- a) rozhodne vo veci sám, alebo
- b) uloží orgánu, proti ktorého rozhodnutiu sťažnosť smeruje, aby vo veci znovu konal a rozhodol, s výnimkou rozhodovania o sťažnosti proti rozhodnutiu o väzbe podľa § 72 ods. 1 písm. a), d) až f), rozhodovania o sťažnosti proti rozhodnutiu o väzbe, ak súd prvého stupňa rozhodol o väzbe po podaní obžaloby alebo návrhu na schválenie dohody o vine a treste podľa § 76 ods. 3, 4 alebo 10, rozhodovania o sťažnosti proti rozhodnutiu o pokračovaní v ochrannom liečení, prepustení z ochranného liečenia alebo ukončení ochranného liečenia, ak predseda senátu rozhodoval pred ukončením výkonu trestu podľa § 446a ods. 3 alebo 4 a rozhodovania o sťažnosti proti rozhodnutiu o návrhu na umiestnenie odsúdeného v C. D. podľa § 462.

Krajský súd v Trnave na podklade podanej sťažnosti postupoval podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku tým, že preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia, ako i konanie predchádzajúce jeho vydaniu, pričom dospel k záveru, že sťažnosť odsúdeného je dôvodná, nakoľko konanie, ktoré rozhodnutiu predchádzalo, nebolo v súlade s Trestným poriadkom.

Podľa § 272 ods. 2 Trestného poriadku, po vykonaní všetkých dôkazov zistí predseda senátu, či strany nemajú návrhy na doplnenie dokazovania.

Podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku, súd odmietne vykonať dôkaz, ktorý sa týka okolnosti nepodstatnej pre rozhodnutie alebo okolnosti, ktorú možno zistiť inými, už skôr navrhnutými dôkazmi. Rozhodnutie o odmietnutí vykonať dôkaz sa oznámi tomu, kto návrh na jeho vykonanie podal, a to spravidla ústne po otvorení hlavného pojednávania; súd je však oprávnený, ak sa to ukáže potrebným v priebehu ďalšieho pojednávania, takéto rozhodnutie zmeniť a vykonanie dôkazu pripustiť.

V prvom rade je potrebné uviesť, že právo na obhajobu každého, proti komu sa vedie trestné stíhanie, je v Trestnom poriadku upravené v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku vyjadruje jeden z právnych princípov, na ktorých je vybudované trestné konanie a jeho zmyslom je zabezpečiť úplnú ochranu zákonných záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ako aj prispieť k náležitému zisteniu skutkového stavu a správne rozhodnutiu.

Taktiež krajský súd dáva do pozornosti okresnému súdu, že dokazovanie v trestnom konaní je zákonom upravený postup orgánov činných v trestnom konaní a súdu, ktorého úlohou je poznanie všetkých podstatných skutočností dôležitých pre ďalší postup konania a v konečnej fáze aj pre rozhodnutie. Dokazovanie v trestnom konaní sa odvíja od zásad dokazovania, ktoré patria medzi základné zásady trestného konania (§ 1 Trestného poriadku). V širšom kontexte však majú zásady dokazovania aj určitú nadväznosť na niektoré ďalšie základné zásady trestného konania (§ 2 Trestného poriadku), najmä na všeobecné zásady trestného konania, resp. zásady platiace pre celé trestné konanie, napr. na právo na spravodlivý proces či právo na obhajobu, pretože práve od zákonnosti dokazovania do značnej miery závisí zákonnosť a spravodlivosť celého trestného konania. Nerešpektovanie, resp. porušovanie procesných pravidiel/štandardov pri vykonávaní dôkazov, znamená také procesné chyby, že trestné konanie, v ktorom sa tieto vyskytujú, nespĺňa parametre zákonnosti ani spravodlivosti.

Preskúmaním obsahu spisového materiálu krajský súd zistil, že zo zápisnice o verejnom zasadnutí zo dňa 19.04.2023 síce rezultuje, že procesné strany boli vyzvané, či majú návrhy na doplnenie dokazovania, pričom z ich strany neboli žiadne návrhy na doplnenie dokazovania, avšak vyhotovený zvukový záznam z predmetného verejného zasadnutia túto skutočnosť nepotvrdil.

Vzhľadom na vyššie uvedené (najmä po vypočutí zvukového záznamu z predmetného verejného zasadnutia okresného súdu) má preto krajský súd za preukázané, že okresný súd, resp. predsedníčka senátu si nespĺnila povinnosť v zmysle § 272 ods. 2 Trestného poriadku, keď náležite nezistila, či procesné strany neuplatňujú návrhy na doplnenie dokazovania.

V posudzovanom prípade bolo teda zásadným porušením práva odsúdeného na obhajobu, keď procesné strany zo strany súdu neboli vyzvané, či majú návrhy na doplnenie dokazovania. Tento postup bolo nevyhnutné dodržať nielen z hľadiska dôslednej realizácie práva odsúdeného na obhajobu, ale aj z dôvodu vylúčenia akýchkoľvek pochybností o legálnom postupe v trestnom konaní a dodržaní práva odsúdeného na spravodlivý súdny proces.

Taktiež neušlo pozornosti krajského súdu, že výrok napadnutého uznesenia je nepreskúmateľný z dôvodu, že síce v ňom okresný súd poukázal na ustanovenie § 462 Trestného poriadku, avšak v tomto opomenul uviesť konkrétny odsek, podľa ktorého rozhodol.

Na základe vyššie uvedených skutočností preto sťažnostný súd zrušil napadnuté uznesenie v celom rozsahu a vec vrátil súdu prvého stupňa na nové konanie a rozhodnutie, pričom povinnosťou súdu I. stupňa bude po vrátení veci odstrániť vytýkané nedostatky, najmä vyššie uvedené procesné pochybenia a za dodržania procesných ustanovení zabezpečujúcich najmä právo odsúdeného na obhajobu a podľa výsledkov znovu vykonaného dokazovania (po riadnom vysporiadaní sa aj so sťažnostnými námietkami odsúdeného prezentovanými v konaní pred okresným súdom - čo sa v danej trestnej veci nestalo!, ale aj s námietkami podanými v rámci opravného prostriedku) a rozhodnúť v danej veci spôsobom, ktorý bude zodpovedať stavu veci a procesným pravidlám ustanoveným v Trestnom poriadku. Rovnako bude povinnosťou okresného súdu podrobným spôsobom sa zaoberať aj podmienkami ukladania ochranného opatrenia – C. a či vôbec tieto podmienky sú splnené.

(pozri Strémy, Kurilovská a kol. Trestný zákon. Komentár. 1. zväzok. Wolters Kluwer ČR, autor KRESL, § 81 a násl., s.535).

Nemenej dôležitou povinnosťou prvostupňového súdu bude uznesenie aj náležitým spôsobom odôvodniť tak, aby všetky skutkové i právne zistenia, závery a úvahy boli zrozumiteľné pre strany trestného konania a preskúmateľné v rámci prípadného sťažnostného konania.

V ďalšom konaní bude okresný súd postupovať rešpektujúc povinnosť vyplývajúcu mu z ust. § 327 ods. 1 Trestného poriadku, teda viazanosť právnym názorom sťažnostného súdu, ktorý vyplýva aj z ust. § 2 ods. 4 Zákona o sudcoch a prísediacich, podľa ktorého „Za podmienok ustanovených osobitnými predpismi je sudca viazaný aj právnym názorom, ktorý vyslovil vo svojom rozhodnutí súd vyššieho stupňa.“ Len takýmto postupom bude zachované právo účastníka využiť prípadne možnosť podania riadneho opravného prostriedku proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa a tiež naplnený princíp spravodlivého súdneho procesu.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný ďalší riadny opravný prostriedok.